

Begroting 2020

13 november 2019

Ambitie vs realisme

**Christen
Unie**
Het Hogeland

Fractie:
Bernd de Jong
Theo de Vries
Harry Woltjer
Nannet Gijzen

Geachte voorzitter, beste aanwezigen en online volgers,

Ambitie versus realisme!

In ons eerste jaar na de herindeling een begroting voorleggen die zowel in jaar één als in de meerjarenprognose structureel positief is, is wat mijn fractie betreft een groot compliment waard. Een journalist typeerde dit zelfs als een witte raaf, gelet op de algemene teneur in gemeenteland. Dat dit niet zomaar staat is glashelder, maar in de hier voorliggende begroting geeft u aan welke keuzes u hiervoor zou willen maken. Een aantal voorstellen zijn realistisch en haalbaar, andere barsten van de bezuinigingsambitie en daarvan geeft u zelf al aan dat de kans dat u het waarmaakt niet al te groot is, maar hierover later meer.

Waar 2019 volledig in het teken van de herindeling stond en staat, laat deze begroting ons vooruit kijken tot voorbij zelfs het punt dat ons buurgemeente Eemsdelta gaat ontstaan. Tegen die tijd zullen wij ons beleid geharmoniseerd hebben waar nodig en dat maakt ook dat wij nú de lijnen naar de toekomst moeten uitzetten. In coalitie- en collegeprogramma's kunnen mooie doelen worden opgeschreven, maar dit is het moment om eventuele ambities waar te maken door er geld voor te begroten. En dat, voorzitter, is waarom ik de komende minuten zou willen gebruiken om een aantal onderwerpen aan te stippen. Ondanks mijn snelle spreektempo is minder dan 3 seconden per pagina wel erg lastig, vandaar dat ik mij ga concentreren op de volgende thema's; financiën, personeel, inwonerkraft en de energietransitie.

Financiën

Ten opzichte van de kadernota geeft deze begroting een betere financiële positie weer. Omdat u terecht onderscheid maakt tussen incidentele en structurele resultaten zullen wij dat ook aanhouden. Voor 2020 heeft u geraamd dat wij helaas flink in onze krappe buidel tasten. Een incidenteel negatief resultaat van iets meer dan €600.000,- op de toch al bescheiden algemene reserve maakt dat diverse zware maatregelen nodig zijn. Niet alleen dient er een grote leefbaarheidsreservering vrij te vallen voor de algemene reserve, ook heeft u behoorlijk forse taakstellingen staan om de komende jaren positief af te kunnen sluiten.

Om te starten met de algemene reserve, of eigenlijk het gehele weerstandsvermogen, dit is mager voor een gemeente van onze omvang. Is dit realistisch in een tijd met grote risico's op allerlei vlakken? Zo voorzien wij nog grote moeilijkheden bij de taakstellingen rondom het sociaal domein. Het idee om de komende jaren geld te doteren aan de algemene reserve kan dan ook rekenen op onze steun. Zijn er nog andere reserves die wij mogelijk kunnen laten vrijvallen in de algemene reserve?

Toch wil ik hier ook de sigaar uit eigen doos benoemen. Het dorpen- en ondernemersfonds waarvoor we middelen hebben gereserveerd is helaas tot nu toe nog niet tot uitvoer gebracht. Deze ambitie wordt doorgeschoven naar het komende jaar en de gelden worden hiervoor ook gereserveerd. Tegelijkertijd geeft u aan dat er de komende jaren dan ook minder wordt ingelegd zodat deze reservering de jaarlijkse lasten kan drukken. U geeft aan dat er een eigen bijdrage benodigd is wanneer iemand gebruik wenst te maken van het dorpenfonds. Omdat we nog geen samenhang kunnen zien voor de regelingen zouden wij graag van u vernemen wanneer wij deze uitgewerkte plannen kunnen verwachten. Wat mijn fractie betreft zouden de fondsen per januari 2020 in gebruik moeten zijn. Dan kunnen wij ook bepalen of de eigen bijdrage waar u over rept reëel en acceptabel is.

Naast dat u naar de uitgaven richting de inwoners kijkt, is misschien de grootste taakstelling wel de besparing op de gemeentelijke organisatie. Het is goed dat u kritisch blijft naar de eigen organisatie. Hier zou ik graag dieper op in willen gaan. En zo kom ik bij het volgende thema, namelijk personeel.

Personeel

Terwijl wij deze begroting behandelen zijn er meer dan 500 volledige arbeidsplaatsen binnen onze gemeentelijke organisatie. Voorafgaand aan de herindeling zijn mooie plannen geschreven over welke taken er uitgevoerd dienen te worden en hoeveel personeel daarvoor nodig is. Na een intensieve periode van samenvoeging hebben wij vanaf 1 januari dit jaar de praktijk hiervan mee kunnen maken. En zoals in elke nieuwe organisatie gaat dat met vallen en opstaan.

Op dit moment liggen de loonkosten zeker op incidentele basis hoger omdat er nog zaken rondom de herindeling afgewerkt moeten worden, dit zal volgend jaar niet anders zijn. Tegelijkertijd hebben wij er met elkaar voor te waken dat er niet een organisatie ontstaat die maar blijft groeien. Wij kunnen ons dan ook goed vinden in de taakstellingen op de personele formatie. In de risicoparagraaf zien wij dat u een inschatting maakt dat er 75% kans is dat de taakstelling op het terugdringen van personeelskosten niet gehaald wordt. Wij schrikken van dit hoge percentage en vernemen graag van u welke maatregelen u gaat inzetten om er toch voor te zorgen dat deze taakstelling wel gerealiseerd wordt?

Een inspanning die vergeleken met vroeger meer tijd zal kosten is het creëren van draagvlak voor plannen en het betrekken van inwoners bij de plannen die wij opstellen. Raadplegen inwoners voor diverse plannen kost veel tijd en energie. Het is van het grootste belang om dit te doen, maar het lijkt ons raadzaam om dit op een meer gestructureerde vorm te doen. Dit behandel ik onder de noemer inwonerkracht.

Inwonerkracht

In deze tijd dat we, gelukkig, steeds meer en eerder inwoners betrekken bij het maken van plannen is het zaak om na te denken hoe wij dit gestructureerd kunnen doen. Eerder deelde ik al complimenten uit over het betrekken van inwoners bij de zoektocht naar de burgemeester en bij plannen zoals het afvalbeleid.

Er is al eerder in deze raad gewezen op het belang om dit verder te structureren. Is het college bereid om hier, in samenspraak met deze raad, een plan voor op te zetten? Dit zou bijvoorbeeld kunnen door een vrijwillig online burgerpanel. Hierdoor kan er op termijn door de gemeente meer gestructureerd worden gewerkt wat als het goed is tijdbesparing én grotere betrokkenheid oplevert.

Inwoners zijn niet alleen mondiger, maar ook daadkrachtiger. De nieuwe omgevingswet zal daar ook ruimte voor kunnen bieden, wij vinden het jammer maar gezien de financiële uitdagingen ook begrijpelijk dat deze ambitie getemperd is.

Die daadkracht van inwoners is ook sterk terug te zien in verschillende dorpscoöperaties voor energiealternatieven. Wij zijn ook blij dat we na enig aandringen vanaf onze zijde het beleid rondom duurzame energieopwekking hebben kunnen vaststellen in deze raad. Maar in tegenstelling tot sommige van onze inwoners lijkt de gemeente deze omslag in onze energievoorziening nog niet erg ambitieus aan te pakken.

Energietransitie

Al sinds jaar en dag is bekend dat we af moeten van fossiele brandstoffen. Niet alleen uit ideële motieven en om goede rentmeesters van deze aarde te zijn maar ook vanwege de dreiging van een stijgende zeespiegel en het verdwijnen van biodiversiteit.

Zoals ik net al aangaf worden er door inwoners en bewonersinitiatieven al hele goede stappen gezet. Naast zonnedaken door particulieren, ondernemers en coöperaties zijn er ook boeren die al zelf hun energie opwekken door windmolens. En voorzitter, er zal nog veel meer moeten gebeuren.

Een belangrijke schakel naar de toekomst toe is de gemeentelijke visie voor de energietransitie. Waar wordt er op ingezet, welke initiatieven en experimenten worden ondersteund? Wat kunnen inwoners, ondernemers en collectieven van de gemeente verwachten? En hoe gaan we om met ons eigen vastgoed?

Hiervoor is het van belang dat we als gemeente nadenken en bezig zijn met de energietransitie. Dit is niet een proces dat wij eenmalig kunnen doen, maar dit is iets wat structureel aandacht nodig heeft. Daarom zijn wij van de ChristenUnie ook teleurgesteld dat wij voor dit belangrijke dossier maar 2 ton incidenteel begroot hebben, dit is geen ambitie, maar ook niet realistisch naar de toekomst toe.

Omdat wij realistisch inzien dat er geen ruimte in de begroting is voor 2020 willen wij met klem oproepen om bij de kadernota met een visie en de daarbij horende middelen te komen. U geeft aan dat u in de voorjaarsnota opnieuw gaat kijken of er financiële ruimte voor gevonden kan worden. Dit is wat ons betreft te vrijblijvend. We hebben een wethouder met de portefeuille klimaatbeleid en energietransitie, laten we deze portefeuille dan ook daadwerkelijk de inhoud geven die het verdient. In de voorliggende begroting stelt u ook “samen met andere partijen aanjager te willen zijn in de energietransitie”. Graag verneem ik of de wethouder kan toezeggen om hiervoor structurele middelen beschikbaar te gaan stellen in de volgende begroting zodat wij ook een aanjager kunnen worden!

Voorzitter, ik ga richting een afronding.

Bij het behandelen van de begroting is het aantrekkelijk om heel technisch op de materie in te gaan. Maar waar het om gaat is dat wij voor de inwoners en ondernemers van Het Hogeland een aantrekkelijk woon-, werk-, en leefklimaat hebben en houden. De plannen die wij maken zijn er zodat de jeugd de zorg krijgt die het nodig heeft, zodat senioren op een goede manier thuis kunnen blijven wonen, inwoners die buiten het arbeidsproces zijn komen te staan geholpen worden met de terugkeer naar werk, zodat gezinnen passende woonruimte kunnen vinden, zodat mantelzorgers ondersteuning en waardering ontvangen die zij nodig hebben en daarmee ook verdienen.

En dit, voorzitter, is waarom wij realistische ambities moeten blijven formuleren. Duidelijke lijnen naar de toekomst en visie met een groter geheel.

Wij kunnen dit niet zelf, wij mogen vertrouwen op iemand die groter is dan wij. Ik citeer een vers uit Jesaja 43 (vers 4): “Moet je door het water gaan – ik ben bij je; of door de rivieren – je wordt niet meegesleurd. Moet je door het vuur gaan – het zal je niet verteren, de vlammen zullen je niet verschroeien”.

Ondanks alle uitdaging in het verschiet, mag van deze bijbeltekst rust uitgaan. Wij wensen het college Gods zegen toe bij het uitvoeren van haar taken.

Voor zover in eerste termijn.